

Observatoriul este de done ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 103.

— Sibiu, Mercuri 23/4 Ianuariu. —

1882.

„Observatoriulu“ diariu politicu, national-economicu si literariu

intra cu **1/13 Ianuariu 1882** in anulu alu cincilea alu vietiei si activitatiei sale.

Redactorulu proprietariu alu acestui organu de publicitate, multiamesce onorabilei publicu romanu si mai de aprópe domniloru abonati, cari din cum l'au primitu dela inceputu, cunoscendu'i multu mai de inainte program'a in tóte partile ei si tóta tendenti'a, au si remasu constanti intru sprijinirea si incuragiarea lui, spre a continua pe calea apucata, cunoscuta prea bine din nenumerate comunicatiuni si manifestatiuni anteriori.

Micu este spatiulu de care dispunemu, cà-ci elu stà in proportiune cu mîdiulócele material; legionu inse este numerulu cestiuniloru vitali, atátu pure politice, càtu si national-economice, inca si literaric; tocma inse din aceste cause redactiunea s'au adoperatu a face tóta posibil'a economie cu spatiulu, spre a reserva partea lui cea mai mare pentru discussiunea cestiuniloru si comunicarea evenimentelor de interesu superioru, si cea mai mica pentru sciri efemere, passagere, de interesu momentanu. Aplicarea acestui metodu in redactiune este mai grea, dupa noi inse corespunde multu mai bine actualeloru lipse si cerintie. Publiculu nostru nu se afla in fericit'a stare a lectoriloru din alte tieri mai fericite, cà se'i remana timpu mai multu de distractiune; destinulu romanulu este: labóre continua si grea pentru existentia, meditatiune asupra viitoriului.

Acestea premisse, deschidemu pe anulu 1882 prenumeratiune noua, totu cu pretiurile cunoscute, puse in fruntea diariului, adeca

pe 12 luni . . . . . v. a. fl. 8

pe 6 „ . . . . . v. a. fl. 4

atátu in laintrulu monarchiei, càtu si in tieri straine; observamu inse, cà in a f a r a din monarchia si anume in Romani'a se póte abona „Observatoriulu“ in locu de 10 fl., cu pretiu scadiutu de 8 fl. pe unu anu intregu si cu 4 fl. pe 6 luni numai la poste localu, din patri'a propria, de unde se inaintédia imediatu la oficiulu postei reg. din Sibiu.

Spre a ne poté regula cu numerulu exemplarielor de tiparitu, rogamu pe domni' abonati, cà se binevoiésca a'si innoí prenumeratiunile càtu mai curendu. Modulu celu mai usioru si mai siguru de prenumeratiune este cu asia numite mandate (asemnatiuni) de posta, in dosulu carora fiindu spatiu de ajunsu, adresele se potu scrie exactu si curatu.

Redactiunea.

Importulu de vite opritu!

In Nr. precedente promiseramu a face aceea ce s'ar conveni se faca vreunii dintre economii cei mai luminati, teoreticii si practicii, adeca a scrie despre starea actuale a economiei de vite, anume la poporul nostru dincóce de munti. De nu se va aflá altucineva multu mai competentu in materia, cà se dea publiculu informatiuni exacte in acestu ramu alu economiei, cu care este legata strinsu existentia dela sute de mii de familii, ne vomu supune totu noi si la acésta labóre. Intr'aceea e de mare urgentia, a reflectá pe economi la unu casu próspetu de cea mai mare inportantia pentru densii.

Importulu de vite cornute din Romani'a si Russi'a in monarchi'a austro-ungurésca este opritu definitivu si neconditionatu. De aici urmédia, cà economii de vite din Transilvani'a si Ungari'a nu mai au

se lupte cu nici-o concurentia din afara la vendiarea de vite cornute, si asia potu se céra pretiuri si mai mari decátu cereau pàna acuma, adeca potu aceia cari au vite de vendiare; cei cari nu le au, e vai de sufletulu lor.

Se intielegemu bine starea lucrului. Desele bóle de vite, dintre care unele nici cà se potu vindecá decátu cu glontiu sau cu maciuca, au inpusu guberneloru preste totu stricta datorintia de a trage cordóne si a tiné carantine severe la frontarietieriloru in care domnesce vreo epizootia (ciuma de vite). Dupa resboiulu din 1877 periau si in Romani'a fórté multe vite de bóle importate din Russi'a; urmarea fu, cà din partea nóstra s'a trasu indata cordonu de alungulu frontarielor. Dupa-ce epizooti'a incetá in Romani'a, s'a permisu importulu de vite, inse numai pe la vreo 3—4 puncte anumite, pe lãnga tinere de carantina si pe lãnga implinire de multe formalitati, la care se facu si alusiune in discursulu de tron alu regelui Carolu, cà la o cauza de nepastuire din partea gubernulu austro-ungurescu; cà-ci adeca acelea mesuri erau considerate din partea Romaniei mai multu cà preteste, spre a impededá ori-ce comerciulu cu vite incóce prin Transilvani'a, Bucovin'a, Banatu.

Pe candu diplomati'a austro-ungurésca se parea mai involburata contra Romaniei, éta cà Magistratulu (consiliulu municipale, primari'a) capitalei Vien'a face cunoscutu unu cerculariu alu gubernulu, emanatu mai de inainte, din care lumea aflá cà: dela 1 Ianuariu 1882 inainte este opritu absolutu ori-ce importu de vite cornute din Russi'a si Romani'a. Cu acea ocaziune numit'a primaria reflecta pe locuitorii capitalei la impregiurarea, cà in anii in cari comerciulu cu vite straine erá cu totulu liberu, singuru pentru Vien'a se transportau pe fiacare anu din numitele dóue staturi vecine câte 25 pàna la 30 mii boi mari si grasi, preste alte dieci de mii manati acolo din Galiti'a, Transilvani'a, Ungari'a etc. spre a saturá 1 milionu de locuitori rodietori de carne; din contra in 1881 in urmarea restrictiuniloru s'au adusu din Russi'a Romani'a numai 13 mii de boi, éra dela 1 Jan. inainte nu se va mai importá nici-o vita cornuta.

Standu lucrulu asia, gubernulu indémna pe proprietari si pe toti economii de vite din tóte tierile monarchiei, cà de aci incolo se ingrijésca multu mai bine de vitele lor, se le tina si se le ingrasie cu cea mai mare grija in grasduri inalte, curate, aerite bine, nu in grasduri cà cotetiele de porci; cà-ci pentru locuitorii cetatiloru mari se cauta numai boi grei, grasi, sanetosi (éra nicidecum cadieturi pline de balega gretiósá, precum se vedu pe la noi), in fine se ingrijésca si de prasila càtu se póte mai alésa din vaci de soiu si tauri de cei mai mari, dara teneri.

Acestea sciri oficiali au pusu dintru odata in pitióre pe toti macelarii si pe toti speculantii de vite nu numai in Vien'a, Prag'a, Budapest'a, ci pe toti pàna aici la noi si anume in Clusiu, M. Osiorheiu, Brasiovu, Sibiu, Alb'a, Aiudu, Turd'a, Desiu, Bistritia si mai alesu pe unde se afla fabrice de spirtu. Daca ei s'au pusu in pitióre, economii se'si deschida bine ochii. Carnea de vita s'a scumpitu la noi si pàna acuma, precum nu ar fi crediutu nimeni inainte numai cu vreo diece ani. Ce vreti? Din timpuri vechi carnea de porcu in tiér'a nóstra erá de regula multu mai scumpa decátu cea de vita; astadi amu ajunsu cà cea de bou o platimu cu câte 4 pàna in 6 cri la Kilogr. mai scumpa decátu pe cea de rimatoriu. De va merge totu asia, carnea de vita va ajunge se fia mancare de luxu, sau cum se dice delicatessa.

Façia cu aceste sciri nu se va mirá nimeni nici de prospet'a interpelatiune a domnului Cогalniceanu.

Totu despre romanii emigranti din Banatu.

In Nr. 101 aratandu pe largu adeverat'a stare a lucrului relativa la esirea locuitoriloru din Ungari'a si Transilvani'a in alte tieri si chiaru in alta parte de lume, in Americ'a, inchiaramu informatiunile nóstre cu reproducerea unei corespondentie dela Verciorov'a imprumutata din „Alegatoriulu liberu“. Corespondentele promise cà va da informatiuni ulterioare despre emigrantii intorsi din Romani'a. Éta cà temerile nóstre s'au implinitu, éta cà nefericitulu poporu ajunge si cà emigrantu pe mani de charlatani si vampiri sugatori de sange omenescu, intocma precum patisera diecimi de ani emigrantii germani scosi cu metode talharesci in Americ'a, pàna ce in fine gubernele luara cele mai aspre mesuri asupra agentiloru insielatori si organisara migratiunea.

Nu credemu se fia omu si anume romanu atátu de timpitu si cu sange de brósca, pentru-cá citindu corespondenti'a de façia, se nu se revólte intru tóta fiinti'a sa cu atátu mai virtosu, cà ruinaarea atàtoru familii romanesci nu s'a intemplatu la distantia de cinci sute sau chiaru o mie de miluri, undeva dincolo de mare, ci asia dicundu, aci acasa, la o palma de locu, din Banatulu Temisiórei pàna in Banatulu Craiovei si respective pàna in Bucuresci. Noi dàm corespondenti'a asia cum o aflamu in „Alegatoriulu“ din 16/28 Dec. fara nici-unu comentariu, de càtu numai esprimendu-ne dorinti'a, cà in casu candu acelea informatiuni nu aru fi intru totu exacte, „Monitorulu oficialu“ alu Romaniei se binevoiésca a le rectificu prin unu comunicatu, cu atátu mai virtosu, cà de alta parte publiculu cunósce repetitele publicatiuni relative anume la colonisarea Dobrogei, publicatiuni, care au petrunsu, de si multu puçinu alterate, la audiulu poporatiuniloru rurali din Transilvani'a si Banatu. Mai departe, in ochii nostrii remane unu misteriu, cum au potutu se suferé incai preotii acelor 440 de granitari, cà se'i insiele acelu siarlatanu Popovicu si se le sparga asia dicundu parochiile. Ori cà acelu preoti nu le mai trebuescu parochii romanesci?

„Am cercetatu, domnule redactoru, se me informu càtu se póte mai esactu asupra acestoru nefericiti romani, cari in dilele trecute au fostu ruinati nu pentru o singura generatiune dar pentru unu secolu intregu. O persóna din cercurile bine informate mi-a relatatu urmatóarele:

Omenii acestia, imi dise densulu, sunt Romani, fosti granitari in Banatu. Unu individu de aici cu numele Popovicu, s'a dusu la densii si sub false aparente, punendu-le in vedere starea cea fericita ce ii astépta in Romani'a, i-a consiliatu se'si parasésca tiér'a, promitiendu-le cà densulu va mijloci la gubernulu si autoritatile romanesci se capete pamentu càtu le va trebui in Dobrogea. Se intielege de sine, cà densulu s'a inoitu cu bietii tierani, càtu se'i platésca fiacare capu de familie pentru acésta capatuire escelenta. Prin falsele sperantie ce le facu ómeniloru acestu speculantu de emigratiune, succese se induplece pe 440 granitari din Banatu, se parasésca vechile lor locuinte, se'si vendia pe nimicu totu ce lea mai remasu nevendutu de Unguri si apoi cu mosnegi gârboviti de ani, cu femei bebrane ce abia mai poteau se calatorésca, cu neveste avendu copii la pieptu, cu ómeni bolnavi, plecara cu totii in Romani'a, sub conducerea lui Popovicu, acestu necunoscutu pseudo-Moise.

De acasa si pàna in Bucuresci acesti emigranti venira totu pe josu, impartiti in doue trupe: un'a de 247 ómeni cu 116 cai, alt'a de 193 ómeni; trup'a acésta din urma fu oprita la Pitesci si asia nu ajunse in capitala. Calatori'a o facura desculti, desbracati, chiaru in dilele candu incepu frigulu, plói'a, ninsórea si drumurile erau acoperite cu apa si noroiu. Intre Craiova si Slatin'a agentulu provocatoru alu emigratiunii, Popovicu, disparu si lasa pe bietii ómeni in cea mai mare miserie si desilusiune. Trup'a cea de ántaiu ajunse in capitala; aici inse ómenii periau de fóme si nu era nimeni care se le intinda o mana de ajutoru si care se compatimésca sórtea lor. Press'a romana (pardonati dle redactoru, cà-ci relatediu numai cuvintele altei persóne, si sciu prea bine cà dvóstra ati fostu celu de ántaiu care ati semnalatu intrarea in tiéra a acestoru nefericiti si ati aruncatu asupra loru aten-

tiunea publicului), dicu press'a romana, care e chiamata a da concursulu seu ori unde se ivesce o cestiune de umanitate seu nationalitate, press'a romana care se interessa cu atata caldura de victimele resfatiate dela Ring, se pare ca de astadata facuse unu complotu in contra acestoru omeni; ea nu mentiona nimicu de sorta acestoru nefericiti, cari pe langa aceea erau si Romani. Gubernulu dlui Brateanu remase asemenea nemiscatu si intr'o nota echivoca intreba pe legatiunea austriaca ce se face cu acesti emigranti ajunsi la o stare atatu de deplorabila, de ore ce, dicea gubernulu, densii nu au acte de emigrare. Bietii omeni aveau ce e dreptulu numai pasaporte si gubernulu dlui Brateanu i veni bine se dica contelui Hoyos ca nu au acte de emigrare si prin urmare sunt supusii dlui. Conte Hoyos se duse in persoana la gara unde politia oprise pe acesta trista ceta si vedindu ca omenii pieru de feme si nimeni nu le da vreunu ajutoru, impartii cate 3-4 franci la fiecare familie, se adresa apoi la gubernulu d. Brateanu cu rugarea se-i inapoiedie gratuitu cu drumulu de fieru pana la Verciorova. Gubernulu inse ori catu de durerosa era positiunea acestoru omeni, afla cu cale se declare dlui Hoyos ca nu-i pote transporta fara plata. Abia cu multa greutate i succese contelui Hoyos se induplece pe omenii dlui Brateanu a-i transporta cu plata jumata. De unde voru fi platitu ei acesta suma, D-dieu scie, fiindu ca gubernulu dlui Brateanu nu numai ca s'a aratatu de totu ostilu, in catu nu le-a datu nici unu ajutoriu se si cumpere celu puçinu pane, dara nici transportulu inderatu nu a voitu se'lu face gratuitu. Chiaru si in casulu daca tax'a acesta o va fi avansatu legatiunea austriaca, ea va fi incassata de autoritatile unguresci totu de pe pielea acestoru nefericiti.

Pana aici, dle redactoru, am relatatu catu se pote mai fidelu comunicari ce am primitu. Nu voiescu de astadata se tragu la raspundere pe gubernulu dlui Brateanu pentru purtarea sa faça de emigratiunea romana. Acesta este lucrulu istoriei si am perfecta incredintiare, ca cestiunea acesta va forma o pagina durerosa si negra in epoca de auru a dlui Brateanu.

Credu inse ca este datori'a unui gubernu, fia elu de ori-ce nationalitate, se puna man'a pe aceia cari speculadia cu emigratiunea si o pamentulu Dobrogei, cari prin falsele sperantie ce facu tieraniloru, i indupleca se si parasasca locuintiele si apoi disparu. dupace probabilu mai inainte au luat arvuna dela densii, si in modulu acesta nenorocescu sute de familii romanesci.

Y.

Catastrofa dela Varsiavi'a

intemplata in 25 Decembre la un'a din bisericile mai mari ale capitalei polone, a fostu multu mai funesta in urmarile sale decatu s'a sciutu in dio'a de antaiu; inse chiaru si pe candu scriemu acestea, la 8 dile dupa desastru, scirile venite sunt asia de confuse si in unele puncte contradicatorie, in catu abia poti alege adeverulu din scornituri exagerate. Un'a sta: desastrulu dela biserica se prefacu in aceea ora in catastrofa sociale, cu colore politica.

Spre a intielege mai bine lucrulu, se permittemu unele cifre. Varsiavi'a are in timpulu nostru 315 mii locuitori, din cari 185 mii sunt romano-catolici, prin urmare dupa nationalitate mai toti poloni, era greco-orient., adeca rusi abia sunt vreo 10 mii, si apoi alte secte merunte; era jidovi se afla in acea capitala 104 dicemu: una suta si patru mii de jidovi. Din acestea cifre pote se judece ori-cine relatiunile dintre poloni si jidovi, fara a le mai comentá si noi.

De candu polonii isi perdura independentia lor politica si de candu muscalii au luat mai multe mesuri brutali spre a surpa religiunea catolica, polonii cercetadia bisericile si tinu multu mai tare la religiunea loru decatu inainte de aceea. Se intielege si de altumentrea, ca tocma in dio'a nascerei Domnului o biserica care si de altumentrea trece de strictu nationale, trebuia se fia plina de poporu. Era cãtra finea liturgiei celei mari (missa cantata), pe candu o parte din poporulu inghesuitu sta se esa. In acelea momente o comtesa lesnandu cadiu si prin aceea se produse ceva miscare si inbuldiela mai alesu de femei. Totu atunci se aude strigatulu in limb'a polona: Pali sie! adeca Arde. Dela catastrofa din Vien'a locuitorii din tote cetatile mai mari au devenitu multu mai nervosi si spariosi ca mai inainte. Cuventulu „Arde“ se repeti din sute de guri, si fara a vede cineva focu, multimea care era mai aproape de portalu o ia la fuga, femeile imbracate dupa mod'a nebuna de acuma, in rochii lungi si strimte, se impedece si cadu deavalm'a pe treptele cele largi dela intrare, passagiulu se inchide, barbatii cei mai brutali ca se scape ei, trantescu orbesce totu ce le sta inainte, omenii se facu claia preste gramada si dupa sciri posteriori, remanu 28 persoane morte, 26 greu ranite, raniti mai usioru s'au dusu p'aci in colo.

Dara cine a strigatu „Pali sie“? Cele mai multe sciri telegrafice si epistolarie sustinu, ca acela fusese unu jidovu pungasiu, care folosindu-se de confusiunea escata prin lesnatur'a comtessei, a

voitu se smulga unu orologiu de auru dela unu polonu, dara prinsu fiinlu, pentru-ca se scape, a strigatu ca arde. Jidovii lesiesci adeca au aceea maniera, ca de ex. candu se ceta sau se batu, ei dau si totu ei striga nemtiesce: „Gewalt, Gewalt!“ era candu ii prindu la terguri ori in alte adunari cu man'a in busdunariulu cuiva, striga: Feuer ori Pali, pentru-ca omenii spariendu-se si cautandu unde arde, se scape iute p'intre multime. Atata se adeveresce, ca in acea ora politia si poporulu au prinsu patru pungasi, dintre cari se dice ca numai doi aru fi jidovi, si doi crestini.

Multimea inse inversiunata prin desastrulu dela biserica, spiritele iritate si preparate oresicum spre resbunare prin tote crudimile teribili exercitate asupra evreiloru in o parte a Rusiei si in Prussia, luã de adeveru ca unu jidovu a strigatu focu, ca acela este causatoriulu catastrofei, si asia plebea infuriata inaintandu spre stradele locuite de jidovi, pe cati intemina de inaintea sa, ii batea si trantea la pamentu, indata apoi se apucara toti din tote partile se sparga bolte si carciune, se nimicesca marfi si beuturi, mobiliariu si totu ce le intrã prin mani, intocma precum se intemplase la Chievu, la Odessa si pe airea. Devastatiunea tinu tota dio'a; politia pedestra si calare nici pe departe nu a fostu de ajunsu ca se apere averile si persoanele jidoviloru, acestia inse dicu acuma, ca politia nici nu a voitu se'i apere, dara s'au aparatu ce e dreptu, ei insii in mai multe casuri pe vietia pe morte, de aceea au si cadiutu din ambele parti unii morti, la 100 raniti. In Varsiavi'a in fortaretia este garnisona muscalasca celu puçinu de 20 mii cu totulu; in acea di inse numai catu a fostu consemnata in casarme, ca se stea gat'a, pana ce va veni ordinu dela St. Petersburg cãtra gubernatoru si comandanti. Ordinulu a venitu in alta di, dara coprinsulu lui a remasu secretu. In 26 s'ar fi parutu deocamdata, ca rescola si devastatiunea va fi incetatu; s'a intemplat inse tocma din contra, ca aceea se incine din nou si dura pana in 29. Odata furi'a poporului deslantata si nutrita de ur'a vechia hereditaria, ea afla la 104 mii evrei averi de multe milioane spre a le devastã si nimici prin feru si focu. Dupa scirile cele mai prospete gubernulu centrale din St. Petersburg a intratu in mare prepusu, ca polonii se voru folosi de acesta catastrofa spre a generalisa revolutiunea si dupa-ce voru nimici pe jidovi, sau dintru odata, voru a nimici si puterea muscalasca. Atata se constata, ca si crestini din alte patru orasie polone s'au aruncatu asupra jidoviloru conlocuitori si le-au ruinatu multe averi. A cunoaste tota intinderea reului asia curendu, este aproape preste potintia, din cauza ca autoritatile rusesci nu mai suferu a se telegrafia in afara si chiaru scrisorile cu prepusu le deschidu; dara in fine, de si mai tardiu, totu se va afla intregulu adeveru.

România.

Dupace anulu intregu aducemu din vecin'a Romani'a multime de sciri si afaceri, politice, parlamentarie, national-economice, literarie, e de lipsa si se cuvine ca se tragemu uneori atentiunea lectoriloru si la afaceri eclesiastice. S. Sinodu alu bisericeii orthodoxe romane s'a deschisu conformu usului adoptatu, in Novemb're. Din siedintiele destulu de numeroase reproducemu aici pe cea din 24 Nov. st. v. mai alesu cu respectu la o propunere archierasca, ce pote se interessedie si pe clerurile de dincocce.

Santulu Sinodu alu santei bisericeii autocefale orthodoxe romane.

Prescripte-verbali.

Siedinti'a din 24 Novembre 1881.

Siedinti'a se deschide la orele 2 p. m. subpresiedinti'a I. P. S. S. Mitropolitulu Primatu.

Se face apelulu nominalu si respundu presenti 14, fiindu bolnavu 1, absentu 2.

Se da cetire prescriptulu-verbali alu siedintiei trecute, si se aproba.

Intre acestea vine si d. ministru de culte.

Se da citire urmatoarei propuneri subsemnate de P. P. S. S. episcopi Josifu Ramnicu, Ghenadie Argesiu si de P. P. S. S. archierei Incentie Ploesteanu, Calistratu Barladeanu si Narcisu Botosienu.

Propunere.

Subsemnatii, avendu in vedere regulamentul St. Sinodu, pentru positiunea seminaristiloru, care prin primele sale articole arata trebuintia si modulu impartirii toturor parochiiloru si considerandu:

1. Ca acesta dispoziitiune, de si au trecut

optu ani de dile dela votarea acelu regulamentu, totusi pana in dioa de astadi nu s'a pusu in aplicare;

2. Ca una din causele cari facu ca acestu regulamentu prin art. 4 de a se admite si unu alu doilea preotu la parochiile mai mici de doue sute familii, cu simpla conditiune, ca enoriasii se ceta si se voiesca a intretinea unu alu doilea preotu, fara ca regulamentul se prevada garantii, pentru ca asemenea cereri se nu se face arbitraru, sau pentru ca promisiunea enoriasiloru de a intretine unu alu doilea preotu se fia garantata;

3. Ca numerulu de 200 familii pentru o parochie este prea micu, mai cu sema candu vedemu ca la Bucovina, unde biserica dispune de unu fondu insemnatu, totusi o parochia coprinde pana la 2000 suflete, adeca aproape 400 familii;

4. Ca prin inmultirea preotiloru nu se garantadia macaru implinirea esacta a trebuintiloru religioase ale enoriasiloru, ca-ci inmultirea preotiloru, avendu de neaparata consecintia reducerea salariiloru lor, silesce pe preoti a si cauta mijlocele existentiei prin munc'a campului, transportulu etc., asia ca adesea se intempla, ca intr'o comuna cu mai multi preoti, nu este nici unulu presentu; pe candu din contra, fiindu unu singuru preotu, ar fi mai bine platitu si ar cauta numai datoriele sale preotiesci;

5. Ca una din causele deselor permutari ale preotiloru sau a inmultirii lor, este modulu cum se implinescu vacantiele de preotii. In fine: Avendu in vedere declaratiunea dlui ministru de culte ca gubernulu nu pote procede la regularea salariiloru preotiloru, inainte de a se regula de s. Sinodu impartirea parochiiloru, — propunu ca art. 1-4 inclusivu, ale mentionatulu regulamentu se se inlocuesca cu urmatoarele:

Art. 1. O parochia nu va fi mai mica de catu 300 familii; era daca in coprinsulu unei astfelu de parochii ar fi mai multe biserici, tote se voru atasia la aceea parochia, avendu numai unu cleru, carele va face santele officii pe rendu in tote acele biserici.

Se va forma si o parochia mai mica, candu unu catunu nu se pote atasia la o alta parochie, sau candu doue sau trei catune din caus'a departarei sau a altoru motive de fortia maiora nu potu forma impreuna o parochia.

Art. 2. Clerulu unei biserice se compune de unu preotu parochu si doi cantareti, era pe la comunele urbane unde va cere trebuintia si voru fi mijloce, se va adaoga inca unu diaconu si unu paraciseru.

La casu de vacantia de preotu, enoriasii se voru adresa prin protoereulu respectivu cãtra herarchulu lor,*) cerendu implinirea vacantiei si aretandu mijlocele ce ofere comun'a sau enori'a pentru asigurarea existentiei preotulu. Hierarchulu va regula se se face cuvenita publicare si va trimite ca preotu dintre seminaristii ce se voru presenta, pe celu mai meritosu.

Art. 3. La parochiile a caroru enorie este mai mica de 300 familii, care inse au celu puçinu 200 familii, se va potea admite inca unu preotu ajutoriu, inse numai candu enoriasii voru garanta prin acte legalisate de tribunalu, unu venitu siguru si pentru totdeauna, suficientu pentru existenta preotulu ajutoriu.

Art. 4. I. I. P. P. S. S. Metropolitu si P. P. S. S. Episcopi eparchioti voru presenta St. Sinodu, in terminu de 6 luni, o lista de parochiile cum voru fi regulate conformu articoleloru de mai susu, care liste aprobandu-se de St. Sinodu, se voru pune in aplicare si voru servi de norma. Ori-ce modificare a acelor liste va trebui se fia aprobata de St. Sinodu, in urm'a raportulu hierarchulu respectivu, prin care se arata necesitatea acelei modificari.

† Josifu Ramnicu, Ghenadie Argesiu, Narcisu Botosienu, Incentu M. Ploiesteanu, Calistratu Barladeanu.

P. S. episcopu de Romanu, luandu cuventulu, dice ca nu intielege care pote fi scopulu acestei propuneri; ca-ci daca este vorba de impartirea parochiiloru, St. Sinodu a regulatu acesta cestiune inca de multu prin regulamentul respectivu; era daca este vorba pentru inbunatatirea positiunii preotiloru, St. Sinodu asemenea a intervenitu de multe-ori la gubernu, si dnii ministri au si datu ordinu in acesta privintia, in urm'a carora s'a si facutu cate- ceva pentru preoti, prevedindu-se o suma ore-care, care inse din nenorocire primarii nu o dau preotulu, sub cuventu ca veniturile comunale

*) Episcopu diecesanu, precum se dice dincocce de munti. Not'a Obs

sunt secuestrate, pe candu pentru dloru si pentru preceptori si notari, facu lefi de sute de lei. Pe de alta parte inse érași nu potemu cere dela tieranulu care este impovarat cu atâtea dari, se mai dea si preotului mai multu din ceea ce da. Preotulu celu bunu trebue se aiba totudeauna in vedere cuvintele mantuitorului: „cautati mai ántaiu imperati'a lui Dumnedieu si dreptatea lui si tóte celelalte vi se voru adaoga.“ Apoi St. Sinodu nu trebue se piardia din vedere, cá preotii cei buni cu tóte greutatile, sciú a'si crea o existentiá convenabila, si numai cei cu vitii se plangu si striga cá n'au cu ce trai. Este adevératu, adanga prea santi'a sa, cá sunt multi seminaristi cari, pâna se se faca preoti, declara cá nu pretindu nimicu dela comuna, pe urma inse, fiindu constrinsi de saracie, cutreera comunele, cá se'si gasésca unu locu convenabilu.

P. S. Inocentie Ploiesteanu intempina, cá recunósce in parte dreptatea celor observate de P. S. Episcopu de Romanu, inse prea santi'a sa este de parere, cá propunerea in cestiune se se studiedie de o comissiune álésa de St. Sinodu, pentru cá se se resolve odata cestiunea impartirei parochiilor. Candu se dice, cá in urm'a ordineloru date de dnii ministri s'au inbunatatitu óre-cum salariile preotiloru, nu trebue se ne facemu ilusiuni. Eu insumi am veditu budgetulu unei comune, unde se trecu cá venituri ale bisericei tóte ce capata unu preotu pe la parastase, inmormentari si chiaru prin trasulu clopoteloru, unde inse nu se vede nici unu banu trecutú din partea comunei.

P. S. Episcopu de Ramnicu dice cá, de si a subsemnatu propunerea, este inse gata a o retrage, daca este siguru cá in viitoru se va tineá strictu regul'a de a nu se mai primi in seminarie elevi estérni, cá-ci in modulu acesta se va inpučina numerulu preotiloru.

I. P. S. Mitropolitu alu Moldovei dice, cá parochie sunt déjà regulate, si prin urmare nu vede ce scopu mai póte avea propunerea. Daca se da unu alu II preotu la comun'a care are mai multe familii de una suta, acésta se face pe bas'a regulamentulu Sf. Sinodu, pe bas'a cererei locuitoriloru legalisate de primarie, cá i se asigura unu venitu. Apoi I. P. S. Sa se unesce cu totulú cu cea-ce a disu P. S. Episcopu de Romanu in privinti'a partiei morale a preotiloru, cá preotulu celu bunu se afla totudeauna in pozitiei óre-cum, buna, pe candu celu vitiosu se afla totudeauna in lipsa; daca P. Episcopu alu Romanului a citatu cuvintele Mantuitorului din Evangelié care dice: cautati mai ántaiu imperati'a lui Dumnedieu si dreptatea lui si tóte celelalte se voru adaoga voua, apoi Inaltu Prea Santia Sa va adaoga si cuvintele apostolului care dice pentru preotii cei buni, cá vrednicu este lucratorulu de plat'a sa; pentru cá este in adevérú de plansu decadenti'a morala a unoru preoti, si I. P. S. Sa citédia unu casu.

P. S. Episcopulu de Argesiu dice, cá discutiei ce s'a urmatu este in contra regulamentulu, cá-ci propunerea trebue se se tramitia ántaiu la comissiune.

P. S. Valerianu cere a se trece la ordinea dilei in urm'a esplicatiuniloru date de I. P. S. Mitropolitu alu Moldovei si P. S. Episcopu de Romanu.

Punendu-se la votu propunerea P. S. Valerianu, se primesce.

Apoi P. S. raportoru alu comissiunei insarcinata cu revederea si amendarea proiectului de lege elaboratu de St. Sinodu in privinti'a seminarieloru, continua cu citirea proiectului.

Se da citire art. 28 pâna 41 inclusivu si se primesce fara nici o modificare.

Se da citire articolului 42 si dupa o discutie óre-care, St. Sinodu apróba urmatórea redactiune:

„Nu potu fi admisi in seminarii tinerii cari nu posedu tóte calitatile fise, conformu St. canóne, si cari ar fi lipsiti cu totulú de talentulu cantarei.“

„Estatea care se cere pentru admissiune va fi intre 14 si 17 ani.

Se da citire art. 43 si se apróba in tocmai, inse cu suprimarea cuvinteloru dela finele articolului: „precum si de class'a anterióra acelei in care voiesce a intra.“

Se da citire art. 44 si dupa o discutie óre-care se aproba in urmatoriulu modu:

„Programulu sciintieloru ce au a se preda in seminarii, atátu in cele de gradulu I cátu si in cele de gradulu II, ilu va determina St. Sinodu in intelegere cu d. ministru culteloru si instructiunei publice, dupa necesitate.“

Se da citire art. 45 pâna la 54 inclusive si se primesce.

Apoi urmédia o discutie in privinti'a scutirii de armata a seminaristiloru si in privinti'a seminarieloru private, si St. Sinodu aproba a se adaoga urmatórele articole:

Art. 54. „Elevii seminaristi, dupa absolvirea cursuriloru, daca nu voru fi atinsu etatea de 26 ani pentru hirotonire, voru fi scutiti de armata pâna atunci, si voru fi urmariti numai dupa atingerea acestei etati, daca n'ar voi a se hirotoni.

Art. 55. „Tinerii din seminarie intretinute din fonduri private, voru fi admisi la hirotonie, numai intru cátu acele seminarii se voru conforma legéi si regulamenteloru seminarieloru Statului si voru fi recunoscute de chiriarchulu respectivu.

Orele fiindu inaintate, siedinti'a se radica anuntandu-se cea viitóre pentru a dou'a di.

† Presiedinte, Mitropolitu Primatu Calinicu.

Secretariu, Inocentie M. Ploiesteanu.

— Inpaciuirea guberneloru se facu prin declaratiunea simpla a ministrului Statescu inaintata prin Balaceanu ministrului Kálnoky. Mai multe diarie din Vien'a isi descoperira bucuri'a lorú pentru delaturarea cunoscutulu „incidentu“. Nu asia in Romani'a, unde spiritele sunt astadi si mai agitate decátu au fostu ele pâna acum. Cestiunea Dunarei este in gurile toturoru. Deputatulu Nic. Jonescu a interpelatu din nou pe ministriu, cerendu cu tóta insistentiá comunicarea toturoru acteloru diplomatice relative la libertatea Dunarei. Acea interpelatiune se aduce in legatura strinsa si cu actele publicate fara timpú de cátra fostulu ministru plenipotenté Calimachi Catargiu si mai de aprópe cu not'a (memorialu) ce dedese densulu dlui Gladstone ministrului Angliei, cátra care denuntia si acusa pe Austri'a, cu tractate si alte acte diplomatice in mana, aratandu cá gubernulu einicidicum nu voiesce libertatea Dunarei, ci tóte măsurile sale cá de ani cincidieci incóce tindu a face monopolu din navigatiunea Dunarei. La interpelatiunea Jonescu se alaturá a dlui Cogalniceanu, alu carei simbure este, cá pentrece gubernulu austro-ungurescu a opritu, asia numai cá din chiar-seninu, comerciulu cu vite din Romani'a. Vede oricine, cá ambele acestea interpelatiuni apróba indirectu si inca cu aplomba, cele doué reclamatii ridicate in discursulu de tronu dela 15/27 Nov., prin urmare ambii interpelanti, voru nu voru, dau acum dreptate ministriloru pentru acelea espressioni. De altumentrea dn. Cogalniceanu este cunoscutu de multu cá adversariu fórté aprigu alu politicei economice austro-unguresci.

— In 17/29 Decembre a fostu dío'a nascerei reginei. In Romani'a se observau pâna acum numai dilele onomastice (ale numeloru). Astadata citimu in „Monitoru“:

Joi, 17 Dec., Mai. Sa Regin'a, cu ocaziunea aniversarei nascerei Sale, a primitu felicitarile I. I. P. P. S. S. L. L. Mitropolitulu Primatu si Mitropolitulu Moldovei. Apoi L. S. a primitu consiliulu de ministrii, in numele caruia dn. ministru de interne 'ia adresatu urmatórele cuvinte:

Dómna,

Doispreiece ani sunt astadi, de candu in acésta di Ti se esprimau urari de fericire.

In acésti doispreiece ani, Romani'a strabatú prin doreróse fase, prin periculóse incercari, si triumfatória esi. Jun'a naia se mantínú pe valorile infuriate, strabatú neatinsa pintre stanci, cá-ci Soveranii ei erau la cáрма, natiunea erá pe dens'a si pe catartulu ei drapelulu strabuniloru.

Romani'a crescú in mioloculu furtuneloru; cu dens'a crescú respectulu si recunoscinti'a nóstra, si astadi, candu ne cunóscemu, potemu dice: si iubirea nóstra.

Doispreiece ani sunt astadi de candu, radiemata pe bratiulu prea iubitului nostru Rege, ai disu, cá femeiea din biblia: „Tiér'a Ta va fi tiér'a Mea!

„Domnedieulu Teu va fi Domnedieulu Meu!“ si Mai. Ta Si-a tinutu cuventulu.

Ori-ce flóre transplantata, cata se sufere; deci ai suferitu. Dara nici arsíti'a sórelui, nici ghiati'a erneloru nu Te-au desánimatu: fiacare nóua incercare Te-a gasitu mai tare. Plant'a s'a aclimatatu, a prinsu radecina in ánim'a natiunei; profumulu, balsamulu ei binefacatoriu s'a respanditu preste tíera, care atátu s'a deprinsu, in cátu i se pare cá totudeauna a avut'o.

In doispreiece ani Maiestatea Ta a devenitu Mam'a tieriei.

A luatu mai ántaiu pe copii de mana; apoi pe seraci, pe urma pe ostasi si acum pe sateni si satenii binecuventati voru fi.

Binecuventata fii dara, Dómna!

Acésta este urarea ce scii se o citesci in tóte privirile, se o audi din tóte gurile.

Se traiesci Maiestate!

Se traiésca Regele!

Senatulu si Adunarea deputatiloru, prin organulu presiedentiloru, au exprimatú asemenea felicitarile lorú M. S. Reginei.

Correspondentie particularie ale „Observatoriului“.

Din cottulu Ternavei-mari.

Prea St. dle Redactoru!

Cele publicate in Nr. 67 an. cur. alu pretiutulu DV. diariu, despre decursulu alegerei de deput. diet. in cerculu Sighisiórei, au facutu pe aici adenca impressiune si au desteptatu pe multi, cari erau dedati a privi in actulu alegerei unu feliu de „claca“, care de regula se gata, daca nu si cu altu „bacsisú“ — celu puçinu cu unu „aldamasiú“ bunu. Si-au venitu ómenii in ori, si de siguru mai toti aceia, cari au lucratu atátu de usiorelu cu votulu lorú, au disu, mai tardiu, intru sine de multe-ori „mea culpa“, ceea ce le serve spre onóre si me indreptatiesce a sperá. cá de alta-data voru fi mai precauti, mai seriosi si voru pune mai multu pondu pe celu mai scumpu dreptu cetatienescu si pe demnitata lorú personale. Mai toti, deci, cari au purcesu in contra concluseloru conferen. din Sibiu, au veditu, in urma, cá n'au lucratu bine si asta ne serve spre mangaiare.

Singuru santi'a sa pop'a din Saschizu, Georgiu S., vine, in Nr. 93 alu „Observat.“ din estu anu, a ne dovedí, cá santi'a sa — necum se simtia vreo remuscare pentru neromanesca sa portare — din contra, sustine cu tóta tari'a, cá santi'a sa a lucratu — bine; si inca, nu din asta ori ceea cauza, ci — vedi Dómne — „din convingerea personale“ a santiiei sale si „din interesulu eschisivu alu populatiunei“, care „ar fi avutu norocire cu solgábiráulu unguru, in cutare processu pentru pasiunatu de vite“. Lasu, cá intrég'a corespondentiá a s sale n'ar meritá se se mai amintésca; parte pentru cá ce este scrisu in ea intieligibilu, constata numai si recunósce exactitatea celorlalte impartesite in Nrulu 67 alu „Obs.“, parte pentru-cá in cátu e scrisa de nu o intelege nimeni — omulu nu se póte ocupá de ea, si, in fine, fiindu-cá preste totu este scrisa in stilulu — cum este omulu — si contine espressioni, de cari omulu numai de ceva educatiune nu se usédia nici in viéti'a privata, cu atátu mai puçinu are fruntea a le trantí in faci'a publiculu, care nu 'ia gresitu nemicu.

Asia dara corespondenti'a s. sale n'ar mai meritá amentire din nici-unu punctu-de vedere; mai alesu, cá publiculu mare n'are trebúntia de a i se dovedí, cá s. sa, cu de siguru marginitele sale cunoscientie, in materia de processe, in tóta viéti'a sa, fórté puçinu va fi potutu ajutá „populatiunei“ (póte in processe de divortiu se fia ajutatú pe mai multi, inse de asta se graiesca numai acelea persóne batute de Dnedieu, cari 'iau simtitu ajutorulu); asemenea nu are trebúntia nimeni de a i se dovedí, in cátu este chiaru s. sa din Saschizu indreptatitu si chiamatu a'si bate pieptulu si a eschiamá cu ostentatiune, cá „poporulu romanu este parasitu de toti altii si aperatu numai de preotime!“ Stá si in voi'a altoru moritori (si daca nu se potú laudá toti cu atâtea merite mari nationale cá s. sa) a'si face parerea despre adevératele merite ale preotimei, cari inse anevóia credú se le gasésca cineva in processulu din Saschizu, pentru pasiunea capreloru, si cu atátu mai puçinu in „tocan'a“ mancata de unii popi in dío'a de postu, la „aldamasiulu“ de alegere, dupa poft'a solgábiráului unguru, din convingerea personale“ a s. sale; in fine, nimeni in lume nu astépta, cá se se reduca la adevérata lorú valóre acelea, ce s. sa din Saschizu le dice despre scump'a sa persóna si marile sale merite nationale, cá-ci in privinti'a acésta — chiaru de aru fi acele pretinse merite, si inca si mai multe, tóte adevérate — si celu din urma proglétu din „norodulu“ seu l'ar fi potutu si 'lu mai póte inca luminá, cá si in Saschizu dicu romanii cá, „laud'a de sine . . .“

Apoi bine; daca de tóte cele insirate n'are nimeni nici-o trebúntia, de ce se mai sporescu atâtea vorbe? Eca de ce. Vréu se'i spunu acelu invetiatu capu de popa, si toturoru celoru „de o pânúra“ cu elu, cá de ce s'au datu publicitatiei cele comunicate in Nrulu 67 „Observat.“

In lungulu processu, ce natiunea nóstra ilu pórtá, pentru ajungerea drepturiloru nationale, ce ii competu, am salutatú cu bucuria si in sperantiá plina de incredere, totu pasiulu, ce natiunea l'a facutu prin reprezentanti'ei sei, pentru ajungerea scopulu doritu. Cu asemenea viua bucuria am salutatú si reprezentanti'a natiunei, intrunita, din cei mai de frunte hii ai sei, in conferenti'a dela Sibiu si m'am bucuratu din sufletu de unanimele ei concluse, cari le-am consideratu si le consideru cá „sant'a scriptura“; cá-ci ele aretara, dupa credinti'a si convictiunea mea, adevérata vointia a natiunei. Ei bine, eu credú, cá sant'a legatura firésca, ce léga pe toti fiii natiunei, — popa, nepopa, — de mam'a lorú comuna, le impune toturoru datorinti'a morale: de a urmá, candu e vorba de natiune, vointi'a espressa a acesteia, éra nu vointi'a declaratiiloru inimici ai ei. Intr'atáta mi se pare de firescu acestu lucrú, in cátu — fara a me tiné datoriu a'i esplicá s. sale, ce este natiunea, cari sunt scopurile ei, cum isi manifestá ea vointi'a si cari sunt datorintiele fiacarui fíu alu ei, faciá de dens'a, nu esitediu a declará cu tóta francheti'a, cá eu pe totu insulu, care canoschúdu vointi'a natiunei, lucrú inadinsu in contra ei, pretextandu alta „convingere“ (intielege interesu) personale, 'lu tñu de unu reu fíu alu ei, de unu degradatoriu alu demnitatiei ei, de unu batjocoritoriu alu intereseloru mamei

sale, de unu tradatoriu de natiune si de sine insusi, care merita despretiulu fiacarui omu de omenia. Cu acésta mesura mesuru la toti, fia de ori-ce conditiune, cu atátu mai virtosu la cei cari vedu in carte (cá si s. sa), si cari, prin urmare, au si mai multe si mai mari datorintie, decâtu cei neinvetiati, — si cu acésta mesura me rogu a mi se mesurá si mie, de cumva me voi fi facutu sau me voi face vinovatu de calcarea vointiei expresse si cunoscute a natiunei mele.

Standu lucrulu asia, eu am fostu de bun'a credintia, cá precum in conferenti'a din Sibiu, — la care au cursu fiii natiunei din tóte anghiuirele patriei, fremantandu-se dío'a si nóptea, de siguru nu pentru-cá pop'a Georgiu si cei de o convingere „personale“ cu densulu se si bata jocu de conclusele lor, — póte multi barbati (de si nu voru fi toti atátu de meritati cá s. sa) isi voru fi innadusitu sincerele sale convictiuni personale si au conclusu, ce au conclusu, in unanimitate, — asia nici ceilalti fii ai natiunei, cari iau trimisu pe ceia, si mai alesu cei „meritati“ si cari declarasera a priori, cá se tñu obligati in consciintia a observá acele concluse, precum o fece acésta si s. sa, nu voru simti mare greutate: a urmá acele concluse in tocma, mai virtosu, cá nu li se cerea nici-o „jertfa“, ci numai dovedirea in fapta, cá tñu, daca nu la alt'a, celu pugnu la — cuventulu seu propriu!

Dorerea si mirarea mea inse a fostu mare, candu am vedutu, cá chiaru preotimea nóstra de pe aici, — care, dupa cum dice s. sa, „singura apera poporulu“ (frumósa aperature!), — in marea sa maioritate a lucratu contra aceluor concluse unanime, a lucratu contra concluseru sale proprie, spargendu, (pentru interese miserabile, fia locali ori personali, totu atátu) fara nici-o remuscare de consciintia solidaritatea nationale (fara de care nici-unu poporu n'au castigatu nici-unu dreptu), infruntandu, fara crutiare, espress'a vointia a natiunei si facundu ilusoriu efectulu morale, ce acele concluse l'aru fi avutu fara indoielea, daca se practicau cu consciintia.

Eram deci datoriu natiunei: a aretá pe fiii, cari nu i'au urmatu espress'a ei vointia, ci si'au batutu jocu de ea, cá se si' cunósca!

Deci, nu din invidia, precum presupune santi'a sa, (cá-ci eu nici nu sciu ce ar poté omulu invidia in s. sa), ci din curata datorintia nationale s'au comunicatu cele publicate in Nr. 67 alu „Obs.“ S'au comunicatu fapte exacte, adeverate, de notorietate publica, cari s. sa insusi le scie prea bine si le recunósce chiaru si in laudarós'a sa corespondentia; apoi totusi are fruntea a incarhá pe corespondentele cu injurie de ale s. sale? Acele injurie le respingiu cu indignatiune asupr'a santitei barbe a s. sale, si i declaru, daca n'o scie, cá s. sa, prin portarea sa dela alegere, dupa parerea mea, a vatematu vointia a natiunei, si-a calcatu chiaru caventulu seu si si-a degradatu demnitatea sa personale; cá-ci pe candu insusi densulu se indetorase, cá va urmá espress'a vointia a natiunei — care lu nutresce cu prescura si cu sarindarie — sub pretextu de convingere „personale“ (audi acolo, pentru s. sa pop'a Georgiu dela Saschizu, fačia de convingerea sa „personale“, vointia a natiunei este „tréne'a fiéne'a“) a amblatu (?) dupa afirmative processe de pascutu caprele, sau mai adeveratu dupa — tocana de capra in di de postu la poft'a solgabiráului unguru! Cu asemeni merite inse abia credu cá se va face — protopopu!

Coresp.

Sciri diverse.

(Spoliarea postei). Ceea ce in Transilvani'a nóstra muntósa si coperita cu multe paduri, abia se intempla in câte 20 30 de ani odata, cá se fia atacata post'a imperatésca, cum dice poporulu, in Ungari'a se intempla mai in tóta lun'a câte-odata. In lun'a trecuta post'a éra si fú spoliata la dóue locuri, din colo de Temisiór'a si din colo de Esecu. In casuri de acelea cineva camu de comunu cade inpuscatu de banditi. In casulu din urma banditi au pusu manile pe o suma preste 23 mii fl., ce e dreptu inse, cá pe acestia i'au si prinsu.

(Pretoru furu). In aceleasi dile pretorulu Toth Imre dela Cubinu in comit. Aradului fú aruncatu in prinsóre, pentru-cá a defraudatu 2539 fl. v. a. (Dupa „Hon“ din 28 Dec.) De altumentrea acestu exemplu nu e nicidecum celu de ántaiu si nici va fi celu din urma.

(In cine se te mai incredi?) Diarele din Clusiu publicara o crima din cele mai cumplite intemplatia la orasiulu Aiudu in Tranni'a. Unu negutiatoriu cá agentu alu unei societati de asigurare pe viétia, unu medicu si unu apotecariu conspirasera intre sine, cá negutiatoriu se primésca dela cei doi diavoli inveltati taxe de asecurari pe viétia mai multoru persóne, pe sume mari de multe mii; se intielege apoi cá acelea persóne erau alese si destinate la mórte totu dintre cunoscutii lor. Daca se intemplá cá vreuna se se bolnavésca, mediculu ii prescriá medicin'a si apotecariulu o facea cum scia elu, adeca cu veninu tare. Doi ómeni au omoritu ei in modulu acesta, fara cá se se descopere crim'a si au incassatu sumele de asecurantia. In casulu alu treilea asasinii s'au deochiatu intr'unu modu misterios, pe care diareloru din Clusiu nu le place se lu dea pe fačia. Se pare inse cá famili'a bolnavului ne avendu incredere deplina in acelu medicu, chiamá si pe altulu, care cercetandu medicin'a cu ochi ageri,

descopere veninulu. Toti trei criminalii fusera prinsu, cadavrele celor doi morti desgropate si visitate, otravirea constatata. Daca citimu une-ori — fórte raru — despre omoruri de aceste maestrite satanice din Paris, Londr'a etc. cetati cu milióne de locuitori, ne miramu si nu prea; dara dintr'unu cuibuletii cum este Aiudulu ungurescu se ésa crime cá acestea, probédia tristulu adeveru, cá in orasiela mici se decopiédia crimele din capitalele mari, nu si virtutele.

(Cautare de arme in biserici romanesci). Acésta s'a intemplat in Tranni'a de câteva-ori dela 1830 adeca de 52 ani incóce, dara totudeauna numai in epoce agitate, estraordinarie. Dilele aceste ne veni o scrisóre cu scirea fórte intardiata, adeca tocma din Septembre, dela Covasn'a, de unde se spune, cá bisericile romanesci gr. or. din acea comuna si din alt'a vecina au fostu calcate si visitate de cátra o patrola de gendarmi condusi de pretorulu Hollaky. Nu se póte cá protopopulu respectivu se nu fia raportatu acelu casu la mitropoli'a din Sibiu. Sau cá i e frica de secui? Ar fi prea mare batjocura. Acelasiu corespondente ne reflecta la diariulu secuiescu „Nemere“ din Sepsi Szt. György, unde la Nr. 83 pe pag. 2 stá, cá parochulu Alexe Neagovits a numeratu fl. v. a. 15 (cincispredece) la colect'a ce se face pentru monumentulu lui Gábor Áron, unulu dintre belitorii de piei romanesci din a. 1848/9.

Din cauza ss. serbatori Nr. 104 va esi luni in 28 Dec. st. v.

Cursulu bursesi din Vien'a si Pest'a

in 3 Januarius st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru ungurescu	119.20	119.10
I emisiune de oblig. de statulu dela drumulu de feru orientulu ung.	91.30	91.25
II emisiune de oblig. de statulu dela drumulu de feru orient. ung.	109.75	109.50
Oblig. de statulu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	97.—	96.75
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	134.25	133.75
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentului	99.50	99.25
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	99.—	98.50
Obligatiuni urbariale temesiane	98.75	98.75
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	98.—	97.75
Obligatiuni urbariale transilvane	100.—	99.75
Obligatiuni urbariale croato-slavone	99.50	—
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecimei de vinu	97.30	97.75
Datorie de statulu austriacu in chartie	77.25	77.15
Datoria de statulu in argintu	78.30	78.—
Rent'a de auru austriacu	93.90	94.—
Sorti de statulu dela 1860	132.—	132.—
Actiuni de banca austro-ung.	842.—	844.—
Actiuni de banca de creditu ung.	344.—	345.—
Actiuni de creditu aust.	348.40	348.50
Scrisuri fonciari ale institutulu „Albin'a“ dela Sibiu	—	99.20
Galbini imper.	5.60	5.59
Napoleonidorulu	9.42 1/2	9.41
100 marce nemtiesei	58.25	58.10

Anunciu.

Subscrisulu incepundu din 4 Decembre 1881 c. n. am deschisu Cancelaria de advocatu in Alb'a-Jul'i'a strad'a Vintiului infer. Nr. 30.

Michailu Cirlea,

(66)

advocatu.

Vien'a.

Auditi, vedeti si ve mirati!

Curatel'a masei de concursu a fabricei anglo-britanice de argintu bancrotate, vinde tóte marfile in pretiuri multu mai scadiute de cátu au fostu pretiuite, pe langa trimiterea sau receperea prin posta a valorei de **7 fl. 50 cr.** pentru care se dá cáte unu servitiu de mesa fórte solidu din argintu anglo-britanicu prea finu, care inainte costase **35 fl.**, si fiacare comparatiu primesce garantia in scrisu, cá obiectele au se remana albe 10 ani.

- 6 cutite de masa cu lamina de otielu.
- 6 furculitie de argintu anglo-britanicu curatu dintru o bucata.
- 6 linguri massive de mancatu din argintu anglo-britanicu.
- 6 linguri fine de cafea totu de argintu anglo-britanicu.
- 1 lingura massiva de argintu anglo-britanicu de scosu supa (gavanu de supa).
- 1 lingura massiva de argintu anglo-britanicu pentru lapte.
- 6 pitioere frumóse de argintu anglo-britanicu pentru cutite.
- 6 tave angl. pentru dessertu.
- 1 cuteia frumosa de piperiu sau de zacharu.
- 1 tassa fina de prezentatu.
- 6 pacharu pentru oua.
- 6 linguri fine de argintu anglo-britanicu pentru oua.
- 4 tave prea frumóse de zacharu.
- 1 sita prea fina pentru céiu (thoe).
- 2 candelabre de mesa in salonu.

64 piese.

Spre a documenta cá anuntiuulu meu

Nu este vreo charlatania

me obligu prin acésta in publicu, cá daca marfa nu conviene, am se o iau inapoi fara nici-o dificultate. Deci ori-care vrea se aiba pe banii sei marfa buna, éra nu lapedatura, se se adressedie pre cátu timpu mai este din acea marfa, la

J. H. Rabinovicz in Vien'a,

Depositoriulu generale alu fabricei anglo-britanice de argintu II Schiffamtsgasse 20 a.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**

Tipariulu lui **W. Krafft.**

Anunciu.

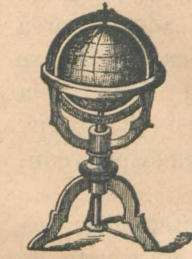
Doi compositorii (asiedietorii) de litere potu fi aplicati indata la tipografi'a Aurora in Gherla (Sz. Ujvár). Aspirantiu au a se adresa de a dreptulu la directiunea acelei tipografii. (65) 1--2

Requisite de învêțamentu.

Aparatul metricu, 12 obiecte cu esplicarea lor 4.50
Atlas de istoria naturalá cu 250 figure colorate 1.75
Globuri terestre de 21 cm. in diametru:

Nr. I adjustatú cu meridian și compas cu pedestalú fin de lemn	13.—
„ II adjustatú cu jumetate meridian și cu pedestal de metal	10.50
„ III totú acesta fără meridian	8.40
„ IV adjustatú cu jumetate meridian și pedestal de lemn	7.40
„ V fără meridian și cu pedest. de lemn	5.60

Globurile Nr. II și III sunt de a recommenda, aceste pentru greutatea pedestalulu nu se restórná, și sunt frumóse și tari.
Pachetarea se face într'o laditia de lemn, pentru care se scotesece separatu 80 cr. pentru unu globulu.
Map'a Europei, tradusá de J. M. Moldovanu, 140 cm. latá și 120 cm. înaltá, pe pândá, in mapá 5.50
Map'a Semigloburile seu cart'a globulu paméntescú, 131 cm. latá și 110 cm. înaltá, pe pândá, in mapá 4.50
Map'a tieriloru tienetorie de coróna Ungariei pentru scóelele popolare de Eugenie Bordeaux, 158 cm. latá 111 cm. înaltá, pe pândá in mapá, necoloratá 5.—, coloratá . . . . . 6.—
Masina de comput cu globulete albe si negre pe drotú 3.20
Optzeci modele de desemn . . . . . 1.—

Carti pentru scóelele popolare.

Andreescu E., Fisica experimentalá ilustrata	broș. —15
Boiu Z., Elemente de geografia	—30
— „ „ istoria naturei si fisica	—30
— „ „ patriotica si universala	—30
Catechismu pentru scóelele popor. gr. cat.	leg. —40
— „ „ gr. or. de M. Toma	—30
Chirila E., Fisica pentru scóelele popor.	—30
Dogariu-Dariu, Aritmetica. Partea I si 2 câte	broș. —25
„ 3	—35
„ 4	—45
Geografia pentru scóelele popolare. Cursu I	leg. —20
Istoria Ungariei pentru scóelele populari	—20
Messiotá I. G. Dr., Geogr. si Ist. dupa Pütz. Vol. I. ev. vech. broș.	2.25
„ II. „ mediu „	1.50
„ III. „ modern „	1.75
Munteanu-Solomonu, Elementariu	leg. —20
Munteanu G. J., Carte de lectura romána. Partea I. si II broș.	—50
„ III „ IV „	—50
— Gramatica romana pentru clasile gimn. part. form. „	—80
„ sintact. „	1.15
Nanianu B., Cosmographia	—50
— Elemente de istoria naturala. Partea I. Zoologia	1.—
„ II. Botanica	—75
„ III. Mineralogia	—75
— Elemente de fisica experimentalá	1.75
Petri B., Sistemulu metricu. Manualu pentru invetiatoriu „	—30
„ invetiacei	leg. —20
Popescu J., Antaia carte de lectura	—25
— A dóua carte de lectura	—70
— Computulu in scóla popor., manualu pentru invetiati. broș.	1 10
Popu G., Istoria biblica pentru scóelele populari	—25
Popu Dr. N., Geografia Ungariei	—30
— Istoria Ungariei	—25
Popu Stefanu, Legendariu pentru scol. pop., cu 15 ilustr. leg.	—45
Putnoki N., Abecedaru magiaru-romanu pentru scol. pop.	—20
— Legendariu „ „ „	—30
Rusu Joane, V., Carte de lectura pentru clasele gimn. inf. „	—60
Tempea J., Stilistica limbei rom. pentru scóelele gimn. broș.	—30
Vlassa Georgiu, Geometria. Partea I.	—80
„ II.	—70

Calindare pe anulu 1882.

Amiculu Poporulu, cu tramiterea francata	—50
Calindaru tipariulu cu cirile, cu tramiterea francata	—24
Calindariu iulianu, gregorianu si alu poporulu romanu de Sim. Manguca, cu tramiterea francata	1.05
Calindaru bunulu economu, cu tramiterea francata	—50

Se afla de vendiare la

W. KRAFFT in Sibiu

Vien'a.